

PORADŇA PRE OBČIANSKE A ĽUDSKÉ PRÁVA

CENTER FOR CIVIL AND HUMAN RIGHTS
KRIVÁ 23, 040 01 KOŠICE, SLOVENSKO

» mobil: +421 908 69 55 31, +421 949 338 396
» www.poradna-prava.sk » poradna@poradna-prava.sk
» IČO: 37 86 72 70 » IBAN: SK98 5200 0000 0000 0551 9629

V Košiciach, 21.7.2021

Slovensko sa musí už konečne vyrovnáť s praxou nezákonných sterilizácií. Poškodeným rómskym ženám spravodlivosť dlhujeme

Štátne orgány na Slovensku v tomto období venujú opäť zvýšenú pozornosť potrebe odškodnenia nezákonne sterilizovaných žien. Poradňa pre občianske a ľudské práva spolu so skupinou nezákonne sterilizovaných rómskych žien už takmer 20 rokov presadzuje pre poškodené ženy spravodlivosť a vyzýva štátne orgány na prijatie systémových krokov v tejto oblasti. K prijatiu opatrení vyzýva vládu aj verejná ochrankyňa práv a medzinárodné inštitúcie, v týchto dňoch aj Komisárka Rady Európy pre ľudské práva.

Poradňa pre občianske a ľudské práva už od roku 2003 spoločne s rómskymi aktivistkami presadzuje spravodlivosť pre ženy, ktoré boli v minulosti nezákonne sterilizované. Mnoho prípadov tohto druhu zdokumentovala a viacero poškodených rómskych žien následne zastupovala v súdnych konaniach. Niektoré zo žien sa po mnohých rokoch domohli spravodlivosti až na Európskom súde pre ľudské práva, ktorý potvrdil závažné porušenie ich práv.

V súlade s odporúčaniami mnohých medzinárodných ľudskoprávných inštitúcií a správou Verejnej ochrankyne práv - Poradňa dlhodobo presadzuje, aby boli poškodené ženy odškodnené systémovo na základe prijatého zákona, ktorý by to umožnil.

V novembri 2020 sa verejná ochrankyňa obrátila na Výbor NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny s podnetom na prerokovanie problematiky protiprávných sterilizácií rómskych žien a potrebných opatreniach v tomto smere. Dnes o 13:00 hod o nej bude za prítomnosti dvoch rómskych žien, zástupcu Poradne a verejnej ochrankyne práv rokovať Výbor NR SR pre ľudské práva.

V ostatných dňoch zároveň adresovala vláde a ministerstvu spravodlivosti v tejto [otázke list Komisárka Rady Európy pre ľudské práva](#) Dunja Mijatovič, v ktorom žiada vládu SR, aby vytvorila mechanizmus, na zabezpečenie rýchleho a účinného prístupu k odškodneniu pre nezákonne sterilizované ženy. Ministerka spravodlivosti SR vo svojej odpovedi na jej list uviedla, v súčasnosti zvažuje možnosti nápravy v spolupráci s príslušnými ministerstvami a s podporou predsedu vlády.

Štefan Ivanco, programový koordinátor Poradne pre občianske a ľudské práva k tomuto vývoju uviedol:

„Je dôležité, že zodpovedné inštitúcie po mnohých rokoch venujú problematike nezákonných sterilizácií žien opäť zvýšenú pozornosť. Prax nezákonných sterilizácií, ktorá bola našom území celé desaťročia prítomná dlhodobo vrhá zlé svetlo na Slovensko v zahraničí. Naš štát sa musí raz a navždy s touto neľudskou praxou náležite vysporiadať. Náhrada škody nikdy nenapraví utrpenie, ktoré nezákonné sterilizácie spôsobili poškodeným. No Slovensko môže toto utrpenie náhradou škody aspoň trochu zmierniť a dokázať, že je naozaj demokratický a právny štát.“

Jedna z poškodených rómskych žien uviedla:

Mňa sterilizovali v roku 1997, po pôrode druhého dieťaťa. Bola som mladá mala som 18 rokov. Podpísala som papiere, lebo mi povedali, že pri ďalšom tehotenstve zomriem ja alebo dieťa. Bála som sa, tak som podpísala. Zničili mi život. Aj keď žiadne odškodnenie mi už to čo som pretrpela nevráti, verím, že sa už konečne dočkáme spravodlivosti.

Podrobnejší kontext tejto praxe na Slovensku

Prípady nezákonných sterilizácií zdokumentovala Poradňa v spolupráci s medzinárodnou organizáciou Centrum pre reprodukčné práva v roku 2003 v publikovanej správe [Telo a Duša: Násilné sterilizácie a ďalšie útoky na reprodukčnú slobodu Rómov na Slovensku](#). Jej závery vychádzali z 230 rozhovorov uskutočnených s rómskymi ženami zo sociálne marginalizovaných komunít na východnom Slovensku, z ktorých väčšina mala podozrenie, že boli sterilizované bez predchádzajúceho informovaného súhlasu. Poradňa v minulých rokoch zabezpečovala právnu pomoc súdnych konaniach celkovo dvanástim nezákonne sterilizovaným rómskym ženám. Viaceré z nich sa [domohli spravodlivosti a odškodnenia až na Európskom súde pre ľudské práva.](#)

KONTAKTY:

Štefan Ivanco – programový koordinátor Poradne pre občianske a ľudské práva; tel. č.: 0908 695 531; e-mail: poradna@poradna-prava.sk

V prípade záujmu vieme sprostredkovať kontakt aj na protiprávne sterilizované rómske ženy.

Poradňa pre občianske a ľudské práva je mimovládna organizácia, ktorá sa venuje ochrane ľudských práv a slobôd so zameraním na ochranu práv menšín a ochranu pred diskrimináciou. Pozornosť dlhodobo venuje predovšetkým otázkam diskriminácie rómskej etnickej skupiny v rôznych oblastiach života na Slovensku. Venuje sa tiež ochrane reprodukčných práv a problematike policajného násilia. Poradňa vo svojej práci rozvíja metódu strategického vedenia súdnych sporov v prípadoch diskriminácie a porušovania ľudských práv menšín. Zabezpečuje sprostredkovanie bezplatného právneho poradenstva vo vybraných prípadoch porušenia ľudských práv a bezplatného právneho zastupovania v konaniach pred slovenskými súdmi a Európskym súdom pre ľudské práva v Štrasburgu. Vykonáva tiež terénny monitoring, advokačné aktivity vo vzťahu k štátnym inštitúciám a realizuje vzdelávacie aktivity v oblasti ochrany pred diskrimináciou pre odbornú a laickú verejnosť. Web: www.poradna-prava.sk

Podporte činnosť Poradne [peňažným príspevkom](#).

Informácia o projekte, v rámci ktorého bola táto tlačová správa vydaná:

Projekt 'Presadzovanie ľudských práv rómskej menšiny prostredníctvom využívania právnych prostriedkov ochrany a v spolupráci s miestnymi rómskymi aktivistkami a aktivistami' je podporený z programu ACF - Slovakia, ktorý je financovaný z Finančného mechanizmu EHP 2014-2021. Správcom programu je Nadácia Ekopolis v partnerstve s Nadáciou otvorenej spoločnosti Bratislava a Karpatskou nadáciou.